

- az a felfogás, amely szerint a fafeldolgozó üzemeknek minden, a választékolás során fűrészrönknek vagy feldolgozási fának minősített hengeres faanyagot fel kell dolgoznia — figyelmen kívül hagyva a technológia, illetve a gyártandó termékek által megszabott követelményeket — megnehezíti a fűrészüzemi alapgépek, s így az egész üzem kapacitásának kihasználását;
- az alapanyag termékorientált osztályozása nélkül a termelősorok elfogadható mértékű szinkronja nem alakítható ki;
- a piaci igények kielégítéséhez szükséges (2—3 havi) osztályozott alapanyag-készlet tárolása csak kevés üzem rönkterén oldható meg;
- az erdészetek és üzemek kapcsolatában általában az azonosan ható érdekelttség hiánya tapasztalható;
- az azonos érdekeltséget nem a kialakított szervezeti forma, hanem a végrehajtandó feladatokban érvényesülő érdekazonosság biztosíthatja elsősorban;
- a fahasználati tevékenységet célszerű úgy felfogni, hogy ott kezdődik, a fafeldolgozó üzemek tevékenységét pedig úgy, hogy ott fejeződik be a fahasználat;
- a fahasználati és fafeldolgozási tevékenységek koordináltsága, érdekazonosságuk megteremtése, az üzemek termelési szinkronjának kialakítása a feldolgozás során az anyagkihozatalt 3—7⁰/₀-kal növelheti, a termelékenységet kb. 10—20⁰/₀-kal javíthatja.

VÍZELLÁTÁS, SZENNYVÍZKEZELÉS A FAGAZDASÁGBAN

ZOLNAY ENDRE

Az élet egyik alapfeltétele a jó minőségű ivóvíz. A fagazdaságnak nincs olyan területe, ahol a vízellátás, szennyvízkezelés ne jelentkezne naponta megújuló igényként. A vízellátásba bekapcsolt területek száma ágazatunkon belül kimondottan jónak mondható, hiszen a gazdaságok 99⁰/₀-a rendelkezik megfelelő vízhálózatra való csatlakozással. A vízbázis túlnyomórészt városi, községi vízmű, kistrészen saját fűrt kút. Egy ⁰/₀-ra tehető azoknak a létesítményeknek száma, ahol a vízellátás ásott kútról, első vízadó rétegből van megoldva. Ezek általában nem megfelelő minőségű ivóvizűek. Az ágazatunkon belüli vízbázisok ivóvíz termelése átlagosan 50—500 l. e. é. között van. Ez általában napi 11—110 m³/d vízmennyiséget jelent. Ezen kívül az ipari víztermelő bázisok 80—200 m³/d nagyságrendűek.

Irodánkban a fenti igényeknek megfelelően, a közölt nagyságrendekre igen gazdaságos és üzembiztos *vízellátó rendszereket* dolgoztunk ki.

Ilyen például a kombinált funkciójú kis vízmű, amely egy egységben, vb-kivitelben tartalmazza a vízmű víztárolóját, valamint a gépi berendezés egységét. Ennek előnye a fajlagos építési költség csökkenése mellett a jó helykihasználás.

Különösen magas talajvízszint esetén, speciális vágó éles, kombinált műtárgy típusokat alakítottunk ki az előzőhöz hasonló működési elvvel. Az erdészetek, vadászházak részére környezetbe illő, esztétikus vízművek terveit alakítottuk ki. Kiegészítő berendezéseket is kifejleszthettünk, ilyenek az acélszerkezetű, gáztalanító tornyok, valamint az előírásoknak megfelelő vas- és mangántalanító berendezések.

Ágazatunkon belül a szennyvízelvezetés és -kezelés vonatkozásában nem ilyen egyértelmű a helyzet, hasonló az országos helyzetképhez.

A vízzel való ellátásra áldoznak a gazdaságok, üzemek, a szennyvíz tisztítására, kezelésére már kevésbé. Sok helyen olyan házi berendezéseket barkácsolnak, amelyek szaktervezés hiányában nem adnak megfelelő tisztítási hatásfokot. Inkább szennyvízbírságot fizetnek esetenként, mondva, ez még olcsóbb, mint egy tisztítótelep. Nem szükséges különösen részletezni ennek a szemléletnek károsságát, amikor vizeinknek tisztaságára oly sok gondot kezdünk fordítani — sajnos elég későn.

A vízellátásnál részletezett napi vízfogyasztás egyben meghatározza az ágazaton belüli szennyvízkezelés technológiáját, valamint a berendezések nagyságrendjét. Az úgynevezett szennyvíztisztító kisberendezések tervezése speciális feladat, melyre irodánk felkészült.

Gyakorlatban a szennyvízkezelő és -elvezető létesítmények a következők szerint csoportosíthatók. Legkedvezőbb, ha városi, nagyközségi szennyvízcatornába vezethető az üzemi szennyvíz. Természetesen ebben az esetben is szükséges az előtisztító berendezés mint például savsemlegesítő akna, hűtő akna, enyves leválasztó. Saját szennyvíztisztító berendezés esetében fokozottabban szükséges az ipari szennyvíz előtisztítása azért, hogy a szennyvíztisztítóban lejátszódó biológiai folyamatot zavaró anyagok ne károsítsák. Fokozatosan kialakítottuk az új szennyvíz minőségi előírásoknak megfelelő (jelenleg 2/1978. (V. 26.) OVH. rendelet) szennyvízkezelő kisműtárgyakat. Jelenleg kidolgozás alatt áll a gőzölők savas szennyvizeinek semlegesítése, valamint az 1983. év folyamán befejeződik az STYX-biológiai kis szennyvíztisztító berendezés próbaüzeme.

1983-tól az illetékes vízügyi hatóságok fokozottabban ellenőrzik az üzemek, ipari létesítmények szennyvízkezelését. A jövőben a szennyvízbírságok progresszíven emelkednek, így célszerűbb lesz korszerű szennyvízkezelés létesítése, mint szennyvízbírság fizetése.

Végezetül ismertetjük az irodánk által tervezett vízellátó és szennyvízkezelő létesítmények fajlagos költségmutatóit az OVH gazdasági normatívájához viszonyítva (1982. dec. hóban érvényes árakon):

Létesítmény	OVH normatíva alapján	ERFATERV típus
1. Kis vízmű 11—200 m ³ /d	2 500— 8 500,— Ft/m ³	1 200— 6 000,— Ft/m ³
2. Üzemi és általános vízhálózat NÁ80—NÁ150	2 000— 2 500,— Ft/fm	1 800— 2 300,— Ft/fm
3. Vastalanító berendezés 11—200 m ³ /d	4 000—15 000,— Ft/m ³	3 800—13 000,— Ft/m ³
4. Szennyvízcatorna-hálózat Ø 20—Ø 40 beton (víztelenítés nélkül)	2 800— 3 800,— Ft/fm	2 600— 3 600,— Ft/fm
5. Kis szennyvíztisztító telep 10—200 m ³ /d	5 000—15 000,— Ft/m ³	4 000—12 000,— Ft/m ³
6. Különleges tisztítóberendezések 10—200 m ³ /d előtisztító műtárgyai	4 000— 6 000,— Ft/m ³	3 900— 5 500,— Ft/m ³

Az ERFATERV készségesen vállalja a vonatkozó előírásoknak megfelelő, kívánság szerint automatizált vízellátó berendezések, szennyvízkezelő létesítmények tervezését.